

वा० रा०

॥ २०६ ॥

तथा धर्मे रताः निष्ठावंतो ये ते प्रधानाः श्रेष्ठाः मुनयो वसिष्ठाद्याः कृषयः पूज्या भवंति लोके नत्वा दृशा इत्यर्थः ॥ ३६ ॥ इति धिक्कृतो जाबालिः स्वविषयकोपशमनायाह ॥ इतीति ॥ पथं परमार्थं ॥ ३७ ॥ तदेवाह ॥ नेति ॥ किंचन परलोकादि नास्ति इति न किंतु अस्मैव कालं पारलौकिकव्यवहारकालं काले लौकिकव्यवहारकाले ॥ एवं च सर्वमतज्ञेन कालविशेषेन्यथा वागव्यवहारेऽपि न तस्य नास्तिकत्वं भवतीति भावः ॥ ३८ ॥ स चापि कालः लौकिकव्यवहारप्रयोजन इत्यर्थः ॥ तस्य योजनमाह ॥ निवर्तनार्थमिति ॥ निवर्तनरूपं प्रयोजनमुद्दिश्य कारणाच्च दीयास्तिकत्वाद्यतिशयस्य लोकेति प्रसिद्धिः संपादनरूपकारणान्नास्तिकवागुक्ता ॥ तादृशीं वाणीं श्रुत्वा क्रुद्धस्य तव प्रसादना

धर्मे रताः सत्पुरुषैः समेतास्ते जस्विनो दानगुणप्रधानाः ॥ अहिंसका वीतमलाश्च लोके भवंति पूज्या मुनयः प्रधानाः ॥ ३६ ॥ इति ब्रुवंतं वचनं स द्रोपं रामं महात्मानमदीनसत्वं ॥ उवाच पथ्यं पुनरास्तिकं च सत्यं वचः सानुनयं च विप्रः ॥ ३७ ॥ न नास्तिकानां वचनं ब्रवीम्यहं न नास्तिको हं न च नास्ति किंचन ॥ समीक्ष्य कालं पुनरास्तिको भवं भवेय काले पुनरेव नास्तिकः ॥ ३८ ॥ स चापि कालो यमुपागतः शनैर्यथा मयानास्तिकवागुदीरितः ॥ निवर्तनार्थं तव रामकारणात्प्रसादनार्थं च मयैतदीरितं ॥ ३९ ॥ इ० अ० नवोत्तरशततमः सर्गः ॥ १०९ ॥ ॥ ७३ ॥ क्रुद्धमाज्ञाय रामं तु वसिष्ठः प्रत्युवाच ह ॥ जाबालिरपि जानाते लोकस्यास्य गता गतिं ॥ १ ॥ निवर्तयितुं कामस्तु त्वामेतद्वाक्यमब्रवीत् ॥ इमां लोकसमुत्पत्तिं लोकनाथ निबोध मे ॥ २ ॥ सर्वे सलिलमेवासीत् पृथिवी तत्र निर्मिता ॥ ततः समभवद्ब्रह्मा स्वयं भूदेवतैः सह ॥ ३ ॥

र्थं चैतन्मनास्तिकानामित्यादि उदीरितं ॥ ३९ ॥ इ० अ० नवोत्तरशततमः सर्गः ॥ १०९ ॥ ॥ ७३ ॥ अथ वसिष्ठो भगवतो जाबालि विषयकोपनाटनं शमयितुं भिषेकस्वीकारशेषतया ब्रह्माणमारभ्य ज्येष्ठाभिषेकरूपं कुलाचारं कथयति ॥ क्रुद्धमित्यादि ॥ गता गतिं परलोकगमनं ततः पुनरिहा गतिं च ॥ अनेनास्तिकतामूलं जाबालोक्तौ ॥ १ ॥ लोकनाथेत्यनेन लोकनाथावतारत्वं ध्वनयति ॥ २ ॥ सर्वमिति ॥ पूर्वाहाते पल्लवं सर्वजगत् पराहादौ सलिलमेव सलिलविग्रहहिरण्यगर्भात्मनावस्थितमभूत् तत्र सलिलांतः पृथिवी निर्मिता सलिलरूपेण भगवता स्वेच्छया ब्रह्मा विराटरूपः देवतैः सह अधिर्वाभूत्वा मुखं प्राविशदित्याद्युपदिष्टरीत्या ॥ ३ ॥

अ० का०

॥ २०६ ॥